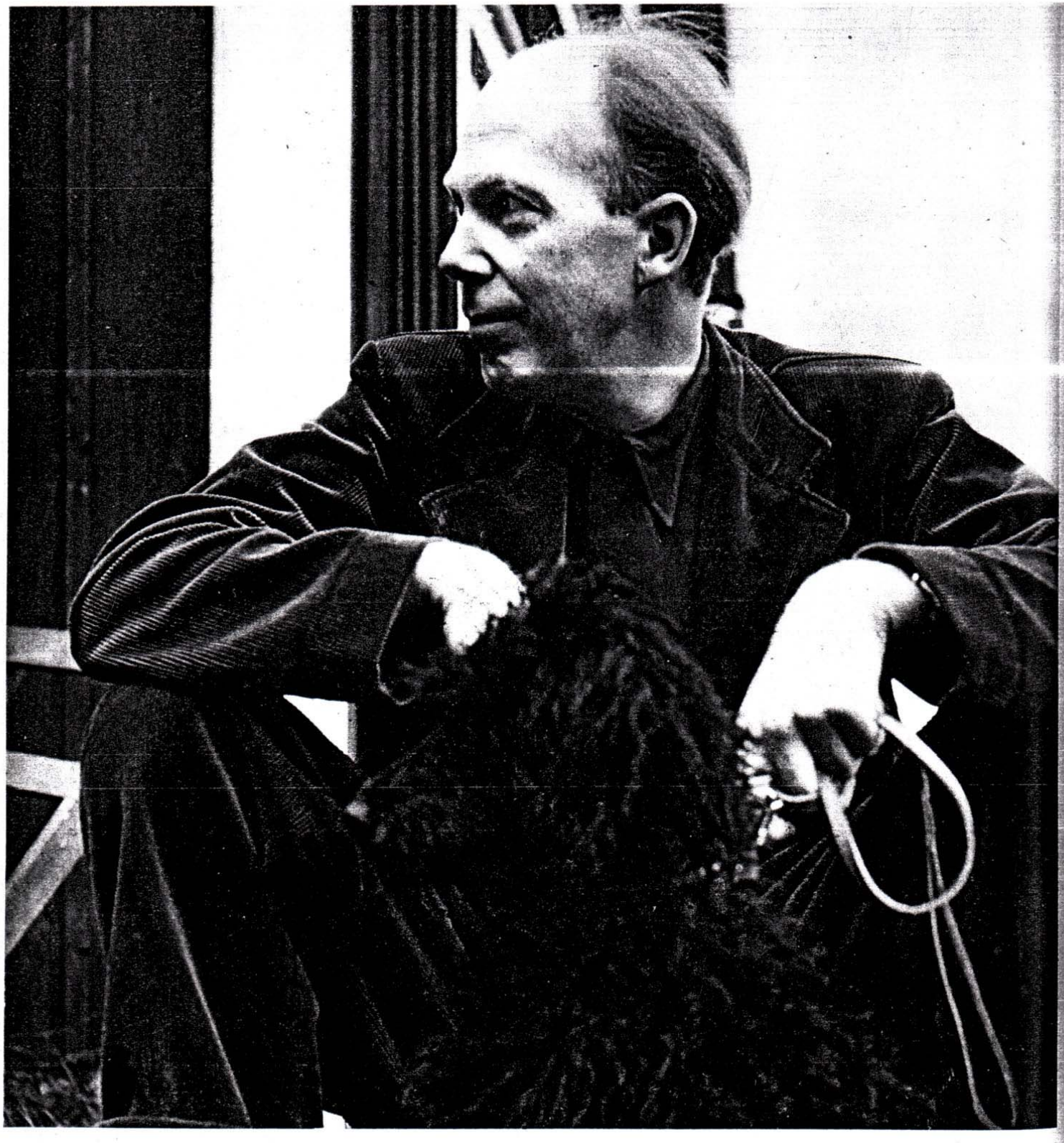

Gunnar Ekelöf med gårdvaren Écoute.

BESÖK HOS GUNNAR EKELÖF

I höstas kom Gunnar Ekelöfs dikter ut i en samlad, något reviderad upplaga, och på torsdag läser Gun Robertson ur hans produktion. RiR:s medarbetare har gjort ett besök hos honom i Hölö.

Man far några kilometer från Hölö järnvägsstation, förbi kyrkan, och tar av en grusig och ojämn biväg åt höger: då är man snart framme vid det rödmålade tvåvåningshus, en rejäl bondstuga, som Gunnar Ekelöf bor i. Det är marsvår och eftermiddag och smärtsam klarhet i luften; solen har ätit dryga bitar av gärdenas kvarliggande snö — nu återstår bara smala, smutsiga och grovporiga strängar som spänns bort mot skogsbrynen och ner mot sjön. Runtomkring Ekelöfs eremitage finns trädgård, fruktträd. Här ligger gårdarna glest, djuren är inte bortskrämda ur skogarna. "Det är vackert med allt som är vilt."

Den inte långa

men ändå gängliga, nervöst slängiga gestalten möter mej; det tunga huvet med pannans egendomligt höga kupol, den på en gång avlägsna och strängt genomskådande blicken, den breda munnen vars smala läppar är slutna liksom i asketiskt grubbel. — Jag kan hälsa från lärkan, säjer han, jag hörde den i går.

Den samvaro jag haft med honom har alltid varit underligt nervös och trevande, våra samtal ryckiga och planlösa: det har mer varit en nervernas ömtåligt känsliga än ordens grova kontakt. Vi brukar alltid lyssna mycket på musik. Så gör vi också denna gång: mest Bach och Mozart.

Senare berättar han

om sin Mölna-Elegi, av vilken han i olika tidskrifter publicerat brottstycken.

— Den har jag sysslat med i 14 år — sporadiskt naturligtvis — och lyckats skriva en 40 sidors början och 10 sidors slut. Det är det sammanknytande mittpartiet jag nu arbetar på, och någonting annat kan jag knappast göra förrn jag fått det färdigt. Kanske kan den komma ut i höst. Den har en komplicerad "musikalisk" form med ideliga återknytningar och hänsyftningar. Jag anser förresten inte att denna form i poesin egentligen är nån musikalisk form: den är ingen efterapning, det är bara jongleri av litteraturhistorikerna att kalla den så, utan en för dikten naturlig form som litteraturen ger många exempel på långt tillbaka i tiden. Naturligtvis säjer man att jag är påverkad av Eliot. Varför? För att det ligger närmast till hands att ta den diktare som är aktuell i dagspressen. Den där påverkningsforskningen är fel, det är bara lättja att slå den ena författaren i huvet med den andra; men självfallet kan man *jämföra*. Jung förutsätter ett slags kollektivt undermedvetet — Sven Fagerberg talar förresten om det i sin fina essä i Poesis senaste nummer — som gör det möjligt att samma tankar uppstår samtidigt hos olika individer under likartade förutsättningar. Tre personer kan uppfinna åskledarn samtidigt därför att tankarna går i samma banor. Och i den mån åskledarn varit nödvändig har det i alla tider funnits åskledare.

Ekelöf går efter det maskinskrivna titelbladet till Mölna-Elegin:

En
Mölna-Elegi
En Lefnadsstämning
eller
En dikt om Tiden,
om Tidsupplefwelsen,
om Tidsupplefwelse.
Hor. Carm. I, 28.

— Jag arbetar som en hantverkare

säjer han, försöker göra former. Jag är inte född till att skriva, jag är ingen tillfällighetsdiktare, naturpoet, utan arbetspoet. Ända från början har jag arbetat med massor av koncept. Jag börjar med en skiss och arbetar sen ut den åt alla möjliga håll tills jag blir så led på den att jag drar ihop den till det minsta möjliga. Men Mölna-Elegin har sträckt på sig som en gummisnodd; den var från början tre rader...

Men mitt arbete är inte metodiskt — i all anspråklöshet kan jag likna det vid ett tematiskt arbete. Så som Bach arbetade: mycket av hans musik har kommit till genom — arbete! Mozart var kanske mera tillfällighetsdiktare, men även hos honom står det tematiska arbetet i förgrunden.

— Nån s. k. inspiration tror du alltså inte på?

— Det finns ingenting som man ska vara så misstrogen mot. Jo, för mej finns inspirationen i entoniga melodier; när jag är inspirerad är det som om det sjunger i mej, entonigt. Die Kunst der Fuge.

— Får jag fråga dej det du i en dikt frågat dej själv: varför skriver du?

— Av brist på sysselsättning,

har jag svarat. Nej, men det är ju så att jag har inget annat att göra, ingen annan yrkesmöjlighet, och jag har lyckats leva på att skriva. Jag kan inte sitta på kontor; för nervös kanske. Eller radikal.

— Men om du nu inte kunnat skriva?

— Men jag har ju fått *lära* mej! Jag har arbetat tills jag lärt det.

Längre fram säjer han:

— Jag bryr mej inte om politiken,

d. v. s. jag begriper fullkomligt vilket fusk den är. En stor humbug alltihop. Det har den egendomliga politiska frikyrkan anarkismen förstått. På sin höjd tror jag på kommunalpolitiken, på det federalistiska, det kantonala, kantonsystemet.

Vi fyller stugan med musik, och han säjer:

— Det är skönt att vara musikalisk; det är en av de nödvändigaste egenskaperna för konstskapande därför att det ger ett så starkt formbehov. Du vet, det finns vansinniga som förlorat tidsbegreppet och som stickar oändliga långstrumpor, jättelånga strumpskaft och lika långa fötter. Musik är tid, och tid är även diktens inre form.

Ekelöfs hustru Nun som själv gav ut en diktsamling för några år sen (nu tycker hon det räcker med en poet i familjen) kommer in och ber honom smaksätta steksåsen. Och han pratar om sitt intresse för mat.

— Det är roligt att komponera smaker, rätter —

på samma sätt som det är roligt att höra musik och titta på tavlor: det är det sensuella intresset. Jag har ingen större högaktning för konstdoktorerna. Känslan för sånt sitter häruppåt och härneråt — han gör vida gester — det är ett slags helbrägdagörelse men har inte alls med estetik att göra.

När vi sitter och äter säjer han (apropå ett avsnitt i Mölna-Elegin):

— Jag har aldrig sökt göra skandal för att bli känd. Den skandal jag eventuellt gjort var för att avslöja, för att se det hela naket. Jag har aldrig velat épater le bourgeois; det var medfött. Men jag är inte temperamentslös — jag har ett våldsamt temperament: i huvet.

Och jag minns att han sa innan jag for:

— Jag hoppas att jag inte har verkat övermaga i det jag har sagt. Jag vill så gärna vara blygsam. — *M. R.*

Så här menar Ekelöf själv att han ser ut. Inskriptionen är skriven med det alfabet som han konstruerade för sitt privata bruk i ungdomen. Vad där står vill han inte förråda.